

Biblijska teologija 2

FER, utorkom 17:15, bibtheo@fer.hr

doc. dr. sc. Niko Bilić SJ

Tanja Lakić, mag. theol.

<http://amdg.eu/fer-bt2>

Sveto pismo – škola komunikacije

Riječ Božja

Riječ čovjekova

Verbalna i iskustvena komunikacija

Važno slušanje

Bog – čovjekotražitelj

- Početak: Riječ Božja
- hebr. Tvoja riječ *daje život/čini živim* (Ps 119,50) – KS: “Čuva mi život”; Šarić: “oživljava me”
 - “Načinimo” (Post 1,26); “Sidimo” (11,7)
 - Božji interes: Post 3,9; 4,9; 3,13; 4,10
- Gdje si? (3,9) – Gdje je brat tvoj (4,9);
- Što si učinila? (3,13) – Što si učinio? (4,10)
- “jedan drugoga ne razumiju” (11,7)
 - s ohološću nastaje pomutnja
- Zakej (Lk 19,5)
 - i Isus želi vidjeti njega
- “Danas je došlo spasenje” (9)
 - Iznenaden, nije izvrgnut ruglu nego spašen

Razgovor

- μετανοείτε (Mt 4,17; Mk 1,15)
- grč. “Obratite se!” ⇔ vratite se
 - Nov pogled
 - Preko vlastitih granica
 - Na ono poslije
- Molitva – čovjekov odgovor
- Abraham (Post 18,23-32)
 - Hoćeš li iskorijeniti i nevinoga...?
- Mojsije (Izl 32,11-13)
- Izaija i kralj Ezekija (2 Ljet 32,30)
 - Gubavac (Mk 1,40):
- “Ako hoćeš”

- Samospoznaja (Lk 5,8):
- “Grešan sam čovjek”
 - Kanaanka (Mt 15,25):
- “Pomozi mi”

Raznolikost i potrebna pažljivost

■ A) Verbalna komunikacija

■ Ime יהוה (Jahve)

– **Izl 3,14; 33,19; 34,6.14**

- “jesam koji jesam”
= bit ću tko god da ću biti (Izl 3,14)
- “milostiv sam kome sam milostiv
smilovat ću se kome ću se smilovati” (Izl 33,19)
- “milosrdan, milostiv, spor na srdžbu,
bogat privrženosti i pouzdanosti” (Izl 34,6)
- “revan” (34,14)

■ Svemirska vlast: Job 38-41

- Otac i stariji sin (Lk 15,31):

■ “Sinko, sve moje tvoje je”

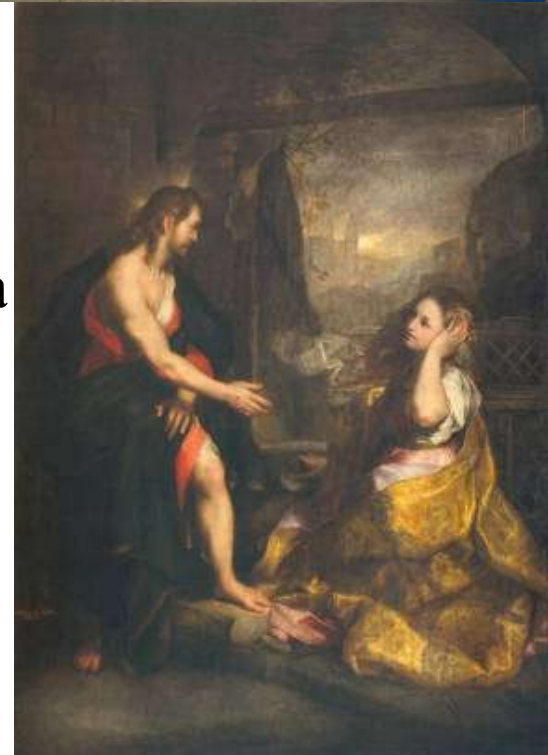
B) Iskustvena komunikacija

- Ilija (1 Kr 19,12):
 - Blagost u dašku lahora
 - nakon vihora, potresa i ognja
- Jona (Jon 4,8):
 - sunce grize, vjetar žari
 - nakon hladovine bršljana =
 - radost → opet ljut na smrt
- Otac i mlađi sin (Lk 15,20s):
 - Ganut, vidi izdaleka, trči, grli ga, ljubi, daje obuću...

Slušanje i (od)govor

- Vječna obveza koju Bog preuzima (Post **9,8-17**)
 - Noa – čovjek slušatelj
- Mihej, ben Jimla (1 Kr 22)
 - *Sazrijevanje*: od vlastitoga mišljenja (“pođi i budi uspješan!” v15, usp. 6.12)
 - do promatranja i autentičnog tumačenja
 - Bez prikrivanja formom (“i rekao je Gospodin” 3x 17.20.21 usp. 11)
 - Sveopća poruka: “Čujte, svi puci!” (28)
- Velik poziv koji traži odgovor
 - Mojsije iznosi teškoće
 - Marija prepoznaje Uskrsloga
 - komunikacija traži dobrog učitelja

Evolucija na početku Biblije

Post 1-3

Složenost (Post 1,1-2,4a)

- **הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ** *haššamájim v^eha'áreš* (Post 1,1; 2,1.4)
- **nebo i zemlja**
 - Sve, svemir – usp. “sve” (2,3)
 - Božanski i ljudski svijet
- **בָּרָא** *bārá'* – stvoriti
- **Kompleksno stvoren**
(1,4.6s.14.18)
- **Bog odjeljuje: בָּדֵל** *vajjabdel*
 - Svjetlo – tama (4; 18)
 - Vode gore i dolje (6s)
 - Dan – noć (14)

Barbara Hepworth, Postanak, litografija, 1969.

Glagol **ברא** – 7x

- 1. Bog *stvora* nebo i zemlju (1,1)
- 2. *stvora* morske životinje (1,21)
- 3. *stvora* čovjeka na svoju sliku (1,27)
- 4. *stvora* ga na sliku Božju (1,27)
- 5. *stvora* ga kao muško i žensko (1,27)
- 6. Odmara se od svega svojega djela što ga je *stvorio* (2,3)
- 7. Nebo i zemlja su *stvoreni* (2,4).

Samostalnost

■ ...i razvoj kao zadatak

□ “prema svojoj vrsti”

1,11.12.21.24.25 (10x)

- Stabla (11.12)
- Trava (12)
- Morske životinje, ptice (21)
- Kopnene životinje (24)
- Zvijeri, stoka, gmizavci (25)

□ Post 1,11.12.29:

■ “u sebi svoje sjeme”

- Stabla (11.12)
- Bilje, stabla (29)

■ “budite plodni” (1,22.28)

■ “demitologizacija”

- sunce i mjesec
božanstvo? (16)
- nebesa također
stvorenje (1,1; 2,1.4)

Adamova nova prilika

“Negativna evolucija” čovjeka

**na prvim stranicama
Svetoga Pisma**

Ugroženo zajedništvo

- čovjeku Božja pouka (Post 2,17)
- “ako... sigurno ćeš umrijeti”
 - progovara (2,23):
- u susretu s drugom osobom
- אִשָּׁה \ אִישׁ 'iš/'iššâ: muž – žena, on – ona (2,23)
 - Međusobni odnos u 2,24?
 - *prionut* će uza ženu (24), *moja* kost, meso (23)
 - Zajedništvo u 3,6-8:
- oboje jedu (3,6)
- spoznaju svoju izloženost (v7)
- skrivaju se (v8)

Poslije sloma

- prvi put govori Bogu (Post 3,10):
- “Pobojah se” (3,10)
 - Poslije grijeha
 - Čiji glas sluša? (3,17)
- osuđen jer nije slušao Božji glas
 - zemlja prokleta zbog njega (v17)
- → *narušen odnos prema Bogu*
- → *narušen međusobni odnos (3,12):*
- okrivljuje; ne razgovaraju

© The Fitzwilliam Museum, Cambridge. UK

William Blake
The Angel of divine presence
clothing Adam and Eve with
coats of skin (1803), akvarel

Nov početak

- *Djelovanje čovjeka u Post 3,20:*
- **daje ime (!) (Post 3,20)**
- *Božji postupak u 3,21:*
- **Daje zaštitu čovjeku: odijelo (21)**
- **Plodovi: Još sinova i kćeri (5,4)**
- **Umire u starosti (5,5)**
- *Novozavjetna perspektiva:*
- **Tko vidi mene, vidi Oca (Iv 14,9)**
- *← Lijek za poremećen odnos prema Bogu (Post 3,10.17)*
- **Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio (Iv 15,12)**
- *← Lijek za poremećen odnos prema čovjeku (Post 3,12)*

